

अंग्रोमेट अंडवायझरी बुलेटीन

ग्रामीण कृषि मौसम सेवा, ऐएमएफयु, कृषी हवामानशास्त्र विभाग

फोन : ०२०-२५५३८००९

कृषी महाविद्यालय, पुणे ४११ ००५

ई-मेल : amfupune@gmail.com

हवामान अंदाजावर आधारित कृषी सल्ला समितीची साप्ताहिक बैठक दि. १९/०१/२०२१

जिल्हा : पुणे

मागील आठवड्याचे हवामान :

मागील आठवड्याचे हवामान : पुणे परिसरात मागील आठवड्यात कमाल तापमान ३०.४ ते ३२.७ अंश सेल्सिअस तर किमान तापमान १५.० ते १८.३ अंश सेल्सिअसच्या दरम्यान होते. सकाळची सापेक्ष आर्द्रता ९१ ते ९६ टक्के तर दुपारची सापेक्ष आर्द्रता ३४ ते ४४ टक्के होती. वाऱ्याचा सरासरी वेग ताशी ०.५ ते १.७ कि.मी. होता.

हवामान अंदाज : पुढील पाच दिवसात पुणे जिल्ह्यात कमाल तापमान ३० ते ३१ अंश सेल्सिअस, तर किमान तापमान ११ ते १४ अंश सेल्सिअसच्या दरम्यान राहिल. सकाळची सापेक्ष आर्द्रता ४४ टक्के तर दुपारची सापेक्ष आर्द्रता २५ टक्के दरम्यान राहिल. वाऱ्याचा सरासरी वेग ताशी ०५ ते ०८ कि.मी. दरम्यान राहिल. आकाश निरभ्र ते अंशतः ढगाळ राहिल. वाऱ्याची दिशा आग्नेयकडून वायव्येकडे राहिल.

मागील आठवड्यातील हवामान (१३/०१/२०२१ ते १९/०१/२०२१)							हवामान घटक	पुढील पाच दिवसांचा हवामानाचा अंदाज (१९/०१/२०२१ ते २३/०१/२०२१)				
13	14	15	16	17	18	19	दिनांक	20	21	22	23	24
0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	पाऊस (मिमी)	0	0	0	0	0
30.4	31.2	31.4	32.7	31.4	32.2	32.3	कमाल तापमान (अं.से.)	31	30	30	30	30
15.4	15.2	15.0	16.0	16.6	18.3	16.3	किमान तापमान (अं.से.)	14	12	11	11	14
							ढग स्थिती (आकाश)	0	0	0	2	2
96	94	94	94	92	91	96	सकाळची सापेक्ष आर्द्रता (%)	55	47	39	39	42
43	36	34	43	44	42		दुपारची सापेक्ष आर्द्रता (%)	33	29	22	20	19
0.7	0.7	0.5	1.7	0.8	0.6	0.6	वाऱ्याचा वेग (किमी/तास)	6	7	8	5	7
							वाऱ्याची दिशा (अंश)	176	117	75	65	157

हवामान अंदाजावर आधारित कृषी सल्ला

पीक	पीक अवस्था	कृषि विषयक सल्ला
हवामान सारांश/ इशारा		भारतीय हवामान खात्याच्या प्रादेशिक हवामान केंद्र , मुंबई यांच्या अंदाजानुसार पुणे जिल्ह्यात दिनांक १९ ते २३ जानेवारी, २०२१ दरम्यान हवामान कोरडे राहण्याची शक्यता असून दि. २० जानेवारी, २०२१ नंतर किमान तापमानात घट होण्याची शक्यता आहे.
सामान्य सल्ला		<ul style="list-style-type: none"> जिल्ह्यातील रब्बी हंगामात पेरलेल्या पिकाची कोळपणी व खुरपणी करावी व पिक तणविरहीत ठेवावे जेणेकरून तणांची अनद्रव्यांसाठीची स्पर्धा रोखण्यास मदत होईल. कोरडे हवामान व किमान तापमानातील घट लक्षात घेता रब्बी पिके , भाजीपाला व फळबागांना स्थानिक परिस्थिती, जमिनीची खोली/ जमिनीचा प्रकार व गरजेनुसार पाणी द्यावे. उन्हाळी हंगामातील भुईमुग व बाजरीच्या पिकासाठी जमिनीची मशागत करून पेरणी करावी. शेतकरी बांधवांनी आपल्या पिकाचे कीड व रोगासंदर्भात नियमित सर्वेक्षण करून जर प्रादुर्भाव आर्थिक नुकसान पातळीच्या वर असल्यास विविध योग्य त्या उपाययोजना कराव्यात. शेतकरी बंधूनी हवामान अंदाजावर आधारित कृषी सल्ला व हवामानचा पूर्वानुमाना करीता मेघदुत मोबाईल ॲपचा वापर करावा.

		<ul style="list-style-type: none"> • तसेच शेतकरी बंधूनी मेघगर्जना व विजेचा पूर्वानुमाना करीता दामिनी मोबाईल ॲपचा वापर करावा. <p>खरीप हंगाम २०२१ मध्ये शेतक-यांनी स्वतः कडील सोयाबीन बियाणे वापर करणेबाबत : मागील दोन वर्षात शेतक-यांनी खरेदी केलेल्या प्रमाणित बियाणापासून उत्पादित झालेले सोयाबीन चालु वर्षी बियाणे म्हणून शेतकरी वापरू शकतात. प्रमाणित बियाण्यांपासून आलेल्या उत्पादनातून चाळणी करून चांगल्या प्रतीच्या सोयाबीनची बियाणे म्हणून निवड करावी. सोयाबीनचे बियाणे अत्यंत नाजुक असून त्याचे बाह्य आवरण पातळ असते त्यामुळे त्याची उगवणक्षमता अबाधित राखण्यासाठी बियाणे हाताळतांना काळजी घ्यावी. बियाण्याची साठवणूक करताना आर्द्रतेचे प्रमाण १० ते १२ टक्क्यांपेक्षा जास्त नसावे. साठवणूकीसाठी प्लॅस्टीक पोत्यांचा वापर करू नये. बियाणे साठवतांना त्याची थप्पी ७ फुटापेक्षा जास्त उंच असणार नाही याची काळजी घ्यावची</p>
ऊस	लागवड	<p>सुरु ऊसाची लागवड करण्यासाठी शेत तयार करून सुरु ऊसाची लागवड करावी. ऊस बेणे लागणीपूर्वी १०० लिटर पाणी + ३०० मि.ली.मेलॅथिऑन + १०० ग्रॅम कार्बेन्डॅझिम (बाविस्टीन) १० मिनीटांसाठी बेणे प्रक्रिया केल्यानंतर जिवाणू खतांची बीज प्रक्रिया करावी. यामुळे बुरशीजन्यरोग व खवले किडीचा बंदोबस्त होतो. ॲसेटोबॅक्टर आणि स्फुरद विरघळविणारे जीवाणू खतांचे प्रमाण अनुक्रमे १० किलो आणि १.२५ किलो प्रति १०० लिटर पाण्यात मिसळून केलेल्या द्रावणात उसाच्या टिप-या ३० मिनीटे बुडवून लागण करावी. त्यामुळे नत्र खतामध्ये ५० टक्के तर स्फुरद खतामध्ये २५ टक्के बचत करता येते.</p>
गहू	पिक वाढीची अवस्था	<p>तणनियंत्रण व जमिनीत ओलावा टिकून राहण्यासाठी गहू पिकात आंतरमशागत करावी. गहू पिकाच्या ज्या महत्वाच्या अवस्था आहेत, त्या वेळी पिकास पाणी देणे फायद्याचे आहे. पहिले पाणी पेरणीनंतर २० ते २२ दिवसांनी (मुकुटमुळे फुटण्याची वेळ), दुसरे पाणी ४२ ते ४५ दिवसांनी (कांडी धरण्याची वेळ) आणि तिसरे पाणी ६० ते ६५ दिवसांनी (पीक ऑबीवर येण्याची वेळ) द्यावे तसेच स्थानिक परिस्थिती व जमिनीच्या खोलीनुसार पाण्याच्या दोन पाळ्यामध्ये अवशक्तेनुसार अंतर ठेवावे. सध्याच्या ढगाळ हवामानामुळे गहू पिकावरील मावा किडीचा प्रादुर्भाव दिसून येताच त्याच्या व्यवस्थापनासाठी डायमथोएट ३० % प्रवाही १० मिली किंवा इमीडयाक्लोप्रीड १७.८ एस.एल. ४ मिली प्रति १० लिटर पाण्यात मिसळून फवारणी करावी.</p>
करडई	पिक वाढीची अवस्था	<p>सध्याच्या ढगाळ हवामानामुळे करडई पिकावरील मावा किडीचा प्रादुर्भाव दिसून येताच व्यवस्थापनासाठी मेटारेझीम अनिसोप्ली ५० ग्राम किंवा डायमथोएट ३० % प्रवाही १० मिली प्रति १० लिटर पाण्यात मिसळून फवारणी करावी. अल्टरनेरीया बुरशीमुळे होणार्या करडईच्या पानावरील ठिपके रोगाच्या नियंत्रणासाठी कार्बेन्डॅझिम १२% + मॅन्कोझेब ६३% या संयुक्त बुरशीनाशकाची २० ग्रॅम प्रति १० लिटर पाण्यातून रोगाची लक्षणे दिसताच फवारणी करावी.</p>
मका	कणसे भरणे ते पक्वता अवस्था	<p>मक्यावरील लष्करी अळीच्या नियंत्रणासाठी ५ % निबॉली अर्क किंवा लॅमडा सायहेलोथ्रीन ९.५ % झेड सी या मिश्र किटकनाशकाची ५ मिली प्रति १० लिटर पाणी फवारावे. मात्र फवारणी केलेल्या मक्याचा वापर जनावरांच्या चा-यासाठी तसेच मका कणसांचा वापर खाण्यासाठी १५ ते २० दिवसापर्यंत करू नये.</p>
हरभरा	घाटे भरण्याची अवस्था	<p>सध्याच्या ढगाळ हवामानामुळे हरभरा पिकावर घाटे अळीचा प्रादुर्भाव दिसून येताच ५ % निबॉली अर्काची फवारणी करावी. हरभरा पिकावरील घाटे अळीच्या नियंत्रणासाठी इंग्रजी 'T' आकाराचे प्रति हेक्टरी ५० पक्षीथांबे उभारल्यास किड आटोक्यात ठेवण्यास मदत होते. किडीचे प्रमाण जास्त असल्यास त्याच्या रासायनिक नियंत्रणासाठी अझाडीरेक्टिन १५०० पी.पी.एम. ५० मिली किंवा क्लोरट्रॅनिलिप्रोल १८.५ एस.सी २.५ मिली किंवा इमामेक्टिन बेंझोएट ५ एस.जी ४ ग्रॅम प्रति १० लिटर पाण्यात (हरभरा पिकावर सरासरी १ अळी प्रति झाड आढळून आल्यास) मिसळून फवारावे.</p>
तुर	शेंगा भरण्याची ते पक्वता	<p>तुरीमधील घाटे अळी /पिसारी पतंग व शेंग माशी यासाठी एकात्मिक किड व्यवस्थापन पध्दतीने नियंत्रण करावे यामध्ये एच .एन.पी.व्ही (HNPV) ५०० मिली ५०० लिटर पाण्यात मिसळून प्रति</p>

	अवस्था	हेक्टर या जैविक किडनियंत्रणाचा वापर करावा. गरजेनुसार १८.५ % प्रवाही क्लोरअॅट्रीनिलीप्रोल १५० मिली अथवा इमामेक्टीन बेझोएट २०० ग्रॅम ५०० लिटर पाण्यात मिसळून फवारणी करावी.
कोबीवर्गीय पिके	पिक वाढीची अवस्था	कोबी पिकावरील मावा व फुलकोबीतील गड्डा पोखरणाच्या अळीच्या नियंत्रणासाठी म्यलेथिओन ५० ई. सी. २० मिली प्रति १० लिटर पाण्यात मिसळून फवारावे किंवा ४ % निंबोळी अर्काची फवारणी करावी.
वांगी	पिक वाढीची अवस्था	सध्याच्या हवामानामुळे वांग्यामध्ये शेंडा आणि फळे पोखरण्या-या अळीच्या नियंत्रणासाठी ४ % निंबोळी अर्क किंवा सायपरमेथ्रीन २५ %, ५ मिली प्रति १० लिटर पाणी या प्रमाणात फवारावे. दर आठवड्याला किडलेले शेंडे आणि फळे गोळा करून नष्ट करावीत.
कांदा	पिक वाढीची अवस्था	सध्याच्या हवामानामुळे कांदा पिकावरील करपा रोगाच्या नियंत्रणासाठी डायथेन एम-४५; २५ ग्रॅम प्रति १० लिटर पाण्यात मिसळून फवारणी करावी. कांदा पिकावरील फुलकिडीच्या नियंत्रणासाठी डायमेटोएट ३० % प्रवाही १५ मिली किंवा लॅम्बडा सायहॅलोथ्रीन ५ % प्रवाही ६ मिली या किटकनाशकांच्या प्रति १० लिटर पाण्यात मिसळून आलटून पालटून फवारण्या कराव्यात.
आंबा	मोहोर	आंब्यावर तुडतुड्यांचा प्रादुर्भाव होण्याची शक्यता असल्याने इमिडाक्लोप्रिड १७.८ एस.एल. ३ मिली प्रति १० लिटर पाण्यात मिसळून फवारावे.
द्राक्ष	फळधारण अवस्था	द्राक्षावरील भुरी रोगाच्या नियंत्रणासाठी सल्फर ८० डब्ल्यू पी २५ ग्रॅम किंवा पोटॅशिअम बायकार्बोनेट ५ ग्रॅम प्रति १० लिटर पाण्यात मिसळून फवारणी करावी.
केळी		केळी पिकावरील फुलकिडीच्या नियंत्रणासाठी केळीचे घड ६ टक्के सच्छीद्रतेच्या पॉलीथीन पिशव्यांनी झाकावेत. मावा किडीच्या नियंत्रणासाठी डायमेटोएट २० मिली प्रति १० लिटर पाण्यात मिसळून फवारणी करावी. केळी बागेत काकडी, भोपळा, कलिंगड, खरबूज तसेच मिरची, वांगी यासारखी पिके घेणे कटाक्षाने टाळावे.
जनावरांचे व्यवस्थापन		बर्ड फ्लू रोगाची सतर्कता : सर्व कुकुटपालन व सामान्य जनतेला कळविण्यात येते कि, आपल्या भागातील कुकुट पक्षी, वन्य पक्षी, स्तलांतरित पक्षी जसे, कावळे, पोपट, बगळे इ. यांच्यात असाधारण मर्तूक दिसून आल्यास त्वरीत नजीकच्या पशु वैद्यकीय दवाखान्याशी संपर्क साधावा. सदरील माहिती १८००२३०४१८ या टोल फ्री क्रमांकावरही देण्यात यावी. मर्तूक पक्षी यांना हात लावू नये व त्यांचे शवविच्छेदन करू नये. तसेच पशु वैद्यकीय सल्लागारांशिवाय मर्तूक पक्षांची विल्हेवाट लावू नये. जनावरांना रोग प्रतिबंधक उपाय म्हणून पशु वैद्यकाच्या सहाय्याने योग्य वेळी लसीकरण करून घ्यावे. पोटातील जंताच्या नियंत्रणासाठी पशु वैद्यकाच्या सहाय्याने जंतनाशक पाजावे. तसेच जनावरांना व पक्ष्यांना नेहमी पिण्यास स्वच्छ पाणी द्यावे. जनावरांच्या गोठ्यामध्ये व कुकुटपालनात (मोठे बल्प लावावेत) उबदार वातावरण राहिल अशी काळजी घ्यावी.
*टिप : शेतकरीबंधूनी पिकावर किटकनाशकाची, बुरशीनाशकाची फवारणी करताना स्वतःची योग्यती खबरदारी/ काळजी घ्यावी.		

स्त्रोत :

- १) हवामान पूर्वानुमान : प्रादेशिक हवामान पूर्वानुमान केंद्र, मुंबई.
  - २) मागील हवामान : भारत मौसम विज्ञान विभाग वेधशाळा , कृ.म.वि., पुणे
- ठिकाण : कृ.म.वि., पुणे.
दि. : १९.०१.२०२१

स्वाक्षरीत

प्रमुख अन्वेषक, ग्राकृमौसे, ऐएमएफयु, पुणे तथा
प्रमुख, कृषि हवामानशास्त्र विभाग, कृ.म.वि., पुणे